

Skadeståndets bestämmande

[Skadeståndsrätt](#) - [Objektiva förutsättningar](#) - [Subjektiva förutsättningar](#) - [Unga skadevållare](#) - [Övriga regler](#) - [Skadeståndets bestämmande](#)

Allmänt

Personskada 5:1

I skadeståndslagen 5:1 regleras hur personskador beräknas. Den ersättning som skadelidande är berättigad till. Dessa inkluderar sjukvårdskostnader, inkomstförlust, och ideell skada (såsom smärta och lidande). Denna ersättningsstruktur understryker skadeståndets funktion att återställa den skadelidande till en ekonomisk position liknande den före skadan, så långt det är möjligt.

För sjukvårdskostnader täcks nödvändiga och skäliga utgifter, vilket kan inkludera allt från sjukhusvård till kostnader för medicin och eventuell rehabilitering. Viktigt är att dessa kostnader måste vara direkt relaterade till skadan och anses rimliga och nödvändiga för den skadelidandes återhämtning.

När det gäller inkomstförlust, ersätts den skadelidande för den inkomst som skulle ha tjänats om skadan inte hade inträffat. Detta inkluderar även förlorad inkomst under återhämtningen och eventuell framtida inkomstförlust om personen inte kan återgå till sitt normala arbete. För att beräkna ersättning för inkomstförlust används ofta differensmetoden, där den faktiska inkomsten efter skadan jämförs med den förväntade inkomsten om skadan inte hade inträffat.

Ideella skador såsom smärta och sveda kompenseras vanligtvis genom schablonbelopp där rättspraxis och rättsliga bedömningar av liknande fall används för att fastställa skälig ersättning. Denna typ av skada är inte direkt mätbar i pengar på samma sätt som ekonomisk skada, vilket gör att ersättningen i dessa fall blir mer skönsmässig.

Även anhöriga kan under vissa omständigheter ha rätt till ersättning för exempelvis resor eller förlorad arbetsinkomst om de har behövt stötta den skadelidande. Detta visar på lagens erkännande av den bredare påverkan en personskada kan ha, inte bara för den skadelidande utan också för närstående.

I korthet är beräkningen av skadestånd vid personskador i svensk rätt ett komplicerat område som strävar efter att rättvist och effektivt kompensera för såväl ekonomiska som ideella förluster orsakade av en skada, med strikta regler för vad som kan inkluderas som en ersättningsgill kostnad.

Sakskada 5:7

Sakskada avser i regel fysiska förändringar på egendom, vilket kan inkludera allt från total förstörelse till partiella skador där egendomen har bevarats men dess kvalitet eller funktion försämrats. Detta kan röra både fast och lös egendom samt förlust av pengar, om pengarna är specifikt

individualiserade, såsom vid stöld av kontanter.

Reparation eller ersättning av skadad egendom beror på skadans natur. Om det är möjligt att reparera egendomen till ett skick som är jämförbart med före skadan, kan kostnaderna för denna reparation ersättas. Om egendomen är totalförstörd eller om reparation inte är möjlig, blir ersättning för att återanskaffa likvärdig egendom relevant. Denna ersättning baseras ofta på återanskaffningsvärdet men kan justeras för att reflektera egendomens ålder och bruk vid skadetillfället. I vissa fall kan även försäljningsvärdet eller bruksvärdet användas för att uppskatta ersättningen.

Utöver ersättning för själva egendomsskadan kan den skadelidande även ha rätt till ersättning för andra kostnader som direkt relaterar till skadan, såsom transportkostnader för att flytta den skadade egendomen eller kostnader för temporära lösningar under reparationsperioden.

En viktig princip inom saksksadeersättning är att ersättningen inte ska leda till en överkompensation för den skadelidande. Därför görs ibland avdrag för nyttan som reparationsåtgärder kan innebära, och det tas hänsyn till om den skadelidande genom reparation får en egendom som är bättre än före skadan.

Sammanfattningsvis innebär saksksadeersättning att den skadelidande ekonomiskt ska återställas till det skick som rådde innan skadan inträffade, utan att detta leder till vare sig under- eller överkompensation.

Kränkningersättning 5:6

Kränkningersättning är en ersättning för skada som någon lider genom brott (bestäms enligt SkL 2:3) som allvarligt kränker personen genom angrepp mot deras person, frihet, frid eller ära. Exempel på sådana brott inkluderar misshandel, olaga hot, förtal, och allvarliga integritetsbrott som sexuella övergrepp.

Den kränkta inte behöver ha varit medveten om kränkningen när den skedde för att ha rätt till ersättning. Rätten till ersättning beror på den kränkande handlingen i sig, inte på den kränktes medvetenhet om den.

Från och med 2022 har reglerna kring kränkningersättning gjorts om för genom att höja ersättningsnivåerna. Det är viktigt att ersättningen inte bara är ett ekonomiskt bidrag utan också ger den kränkta en form av upprättelse. Vid bedömning av ersättningsnivån tas hänsyn till handlingens art och varaktighet, men också till omständigheter som förnedring eller våld.

Dessutom tas särskild hänsyn till om brottet:

- Har riktats mot någon med vilken gärningspersonen har eller har haft ett nära förhållande.
- Har blivit dokumenterat på ett sätt som innebär risk för att spridningen kan fortsätta.
- Utförts av flera personer tillsammans.
- Innefattat hot som har förstärkts genom anspelning på gärningspersonens så kallade "våldskapital".

En brottslig handling behöver inte medföra fysisk skada för att kränkningersättning ska kunna utdömas. Även psykisk påverkan och integritetskränkningar som inte lämnar fysiska spår kan ge rätt till ersättning. Ett exempel är ett övergrepp mot en sovande person, där högsta domstolen fastställde

att även en omedveten kränkning kan leda till skadestånd.

Det finns ännu inte heltäckande praxis från brottsoffermyndigheten för kränkingsersättning efter 1 juli 2022. Nedan är några exempel (vars nivå beror på bedömningen enligt ovan):

- Våldtäkt - 300 000 kronor
- Grovt barnfridsbrott - 100 000 kr
- Brott i nära relation mot vuxen – Våld vid ett enstaka tillfälle - 100 000 kronor
- Misshandel - 10 000 kronor
- Misshandel - 20 000 kronor
- Misshandel - 40 000 kronor
- Våld i nära relation - 40 000 kronor
- Grova sexualbrott mot barn - 1 000 000 kronor

Källa: <https://referatsamling.brottsoffermyndigheten.se/referat-fran-den-1-juli-2022/>

Anhörigersättning 5:6a

Särskild anhörigersättning är en typ av skadestånd som kan utgå till närstående till en person som dödats genom en skadeståndsgrundande handling, såsom mord eller grovt vållande till annans död.

Enligt SKL 2:3a har särskilt närstående till en avliden person rätt till särskild anhörigersättning om dödsfallet orsakats uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet. Intressant är att ersättningen kan krävas oberoende av gärningspersonens ålder och om denne blivit formellt dömd för brottet.

Ersättningen avser den emotionella skada som de närstående lider, vilken inkluderar känslor som går utöver vanlig sorg och saknad, till exempel chock och ilska. Det krävs ingen specifik bevisning för förekomsten av dessa känslor för att ersättning ska kunna utgå.

From:
<https://www.juridik.kristiansen.nu/> - Juridik på gymnasiet

Permanent link:
<https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=skadestandsraett:ersaettning&rev=1715586830>

Last update: 2024/05/13 07:53

